

Konference AED (Academy of Eating Disorders) o poruchách příjmu potravy

(Španělsko, Barcelona, 12.–15. června 2006)

Setkání převážně evropských a severoamerických odborníků sdružených v **Academy of Eating Disorders** (ECED) se dosud konalo vždy v různých městech USA. Tento rok poprvé bylo zorganizováno v evropském městě, v Barceloně, což odráží snahu vedení AED o zvýraznění mezinárodní povahy organizace. Konference se zúčastnilo 1200 specialistů z celého světa, pracujících v oblasti poruch příjmu potravy. Trvala tři dny a předcházel jí celodenní **výukový program** v angličtině, v italštině, francouzštině, němčině a holandštině.

Program byl rozdělen na plenární přednášky, paralelní workshopy (vždy kolem 8-9), prezentace specializovaných skupin odborníků (SIG Special Interest Group), krátká vědecká sdělení a postery.

V úvodní přednášce pohovořil A. Caspi (UK) o nových strategiích genetického výzkumu. K. Klump (Michigan, USA) poukázala na skutečnost, že jednotlivé vlivy interakce specifických genů, neurobiologických faktorů a prostředí se mohou během vývoje v adolescenci výrazně měnit. A. Stein (UK) se zabývá vlivem matek s poruchami příjmu potravy (PPP) na vývoj vlastních dětí. Jejich problémy v raných vztazích s vlastními dětmi se mohou odrážet v krmení i komunikaci. Matky samy mají často problémy s tělesnými změnami v těhotenství a po porodu. Ovlivněním vlastního dítěte v jeho prvním roce jej mohou dle Steina dlouhodobě poznamenat., proto je třeba rané interakce dobře popsat. Práce je dále zaměřena na podporu rodičovských schopností a zmapování dopadu jejich přístupu ke krmení (video záznamy), na rozvoj, růst a emoční vývoj dítěte. Sociální intervence směřují k pomoci matkám s PPP.

Jednou z otázek prezentovaných výzkumných prací byl význam diagnóz PPP. Například Vandereycken (Belgie) zdůraznil, že větší procento (55 %) pacientů trpících poruchami příjmu potravy představuje atypické formy onemocnění (v DSM IV pod názvem EDNOS - Eating Disorders Not Otherwise Specified). Chris Faiburn, jeden z předních odborníků (Univerzita Oxford, USA), představil úskalí psychogenního přejídání, kde je sebehodnocení

omezeno na váhu, počítání kalorií a další hodnocení tělesných proporcí. Další diskuse se týkala tvorby DSM-V, která je připravována na rok 2011. Další blok plenárních zasedání se zabýval charakteristikami terapeutických doporučení srovnáním amerických a anglických guidelines (J. Yager, USA) a dalších jejich adaptací na dětskou populaci, národní specifika, úroveň a dostupnost služeb (G. Huon, Austrálie).

Celkem 162 krátkých vědeckých sdělení pokrývalo problematiku genetických studií (BDNF se podílí na genetické náchylnosti k PPP), biologických studií (ovariální hormony jako biologický rizikový faktor BN) a zobrazovacích studií (přetrvávající změny mozku u vyléčených AN) i studií zaměřených na terapii (svépomocná kognitivně vedená a psychodynamická časově limitovaná léčba BN). Jednotlivá témata se posunují od typických diagnóz anorexie a bulimie k problematice psychogenního přejídání a obezité (např. predikce úspěšnosti bariatrické operace) a k léčbě obezity u dětí. M. Gluck (NY, USA) poukázal na výsledky naznačující, že ghrelin zprostředkovává reakci na stres u pacientů s psychogenním přejídáním. Postery se v řadě případů zabývaly rizikovou populací a prací s ní, biologickými faktory, problematikou adolescence a impulzivity, ranými zkušenostmi, problémy sourozenců, vnímáním vlastního těla, včetně problematiky pojištění v USA.

Spojené úsilí odborníků a pacientů i pečovatelů představuje **celosvětová výzva**, vycházející z dotazníků 1730 respondentů ze 46 zemí (E. van Furth, Holandsko). Týká se práv a očekávání lidí s poruchou příjmu potravy a jejich rodin a malé dostupnosti adekvátních forem terapie. Společná iniciativa profesionálů, nemocných a jejich rodin by mohla přinést zlepšení.

Společenskou část konference a celkovou spokojenost s touto akcí ovlivnila skutečnost, že někteří účastníci byli hned po příjezdu do města okradeni. Program tohoto setkání byl také inspirující pro organizování naší konference v Praze, plánované opět na březen příštího roku.

Dodáno redakci: 6. 9. 2006

Doc. MUDr. Hana Papežová, CSc.

VII. slovenský psychiatrický sjezd

(Slovensko, Jasná pod Chopkom, 20.–24. června 2006)

V pořadí již sedmý slovenský psychiatrický sjezd časově navazoval na český psychiatrický sjezd. Sjezd byl organizovaný ve spolupráci se Světovou psychiatrickou společností (World Psychiatric Association, WPA). Účast byla rekordní, zvážíme-li počet slovenských psychiatrů – přijelo více než 400 psychiatrů, psychologů a odborníků spřízněných oborů ze Slovenska a řada českých psychiatrů a zahraničních hostů. Ze zahraničních hostů to byli kromě stávajícího prezidenta WPA profesora Mezziche hosté jak ze západní tak východní části Evropy. Pořadatelům se podařilo vytvořit velmi příjemnou atmosféru a zajistit skvělý společenský program, který skýtal možnost pro řadu neformálních setkání.

Sjezd byl zahájen proslovem profesora Rabocha, předsedy Psychiatrické společnosti ČLS JEP, a MUDr. Pálové, hlavního odborníka Slovenské republiky pro psychiatrii. Po slavnostním úvodu následovalo sdělení profesora Höschla, které bylo věnováno stopadesátému výročí narození Sigmunda Freuda, a blok přednášek zahraničních hostů.

Je velmi pozitivní, že zazněla řada originálních sdělení, a to i od ambulantních psychiatrů (Garajová). Slovenským kolegům se podařilo realizovat dvě velké postmarkentigové studie s atypickými

antipsychiky, quetiapinem a ziprasidonem, z nichž poslední jmenovaná byla prezentována. I když zřejmě není příliš vůle tyto studie sponzorovat, jsou velmi užitečné, protože umožňují ověření účinnosti nových psychofarmak v podmínkách reality klinické praxe a lékaři mají možnost naučit se s těmito preparáty pracovat. Velmi pozitivně lze hodnotit sympozium věnované psychopatologii, která se opět dostává do popředí zájmu. Velká pozornost byla věnována nastupující generaci mladých psychiatrů, kteří prokázali, že jsou schopni komunikovat bez problémů v cizím jazyku se zahraničními hosty a že jsou výborně informováni o nejnovějších poznatcích.

Konalo se několik firemních sympozií obsazených velmi kvalitními řečníky. Řada z nich byla interdisciplinárních, což bylo příjemným osvěžením a vedlo k zajímavé diskusi.

Snad jediným drobným zádrhelem byl časový skluz na počátku sjezdu, daný nepredikovatelnými dopravními problémy, který se však podařilo díky porozumění a disciplinovanosti auditoria lehce zvládnout.

Organizační a programový výbor odvedl vynikající práci a za to jim díky.

Dodáno redakci: 15. 9. 2006

Prof. MUDr. Eva Češková, CSc.

Výroční zasedání IASR

(Nizozemsko, Amsterdam, 12.–15. července 2006)

Mezinárodní organizace „International Academy of sex Research“ (IASR) uskutečnila letos již své třicáté druhé výroční zasedání, kterého se zúčastnilo 155 expertů z celého světa. Nejpočetnější zastoupení měly Spojené státy, a to hned po domácích nizozemských delegátech. Hostitelem zasedání, které se konalo v Medicínském centru Svobodné univerzity Amsterdam, byl domácí prof. Eric. J. H. Meuleman z Urologické kliniky uvedeného centra.

V úvodním sympoziu zazněly přednášky, které reprezentovaly nizozemský sexuologický výzkum. Peggy T. Cohen-Kettenis přednášela o terapeutickém vedení adolescentů s poruchami sexuální identifikace. Referovala o úctyhodném souboru 27 adolescentních jedinců, kteří byli diagnostikováni jako transsexuálové. Průměrný věk souboru byl 14,1 roku. Pokud není o diagnóze pochybností,

a pokud pacientky a pacienti žijí v „suportivním“ prostředí, doporučují zahajovat terapii steroidními hormony opačného pohlaví již v 16 letech. V časnějších věkových fázích aplikují s úspěchem terapii analogem GnRH s tím, že tato léčba oddaluje konec pubertálního vývoje a umožňuje získat čas do zahájení léčby pohlavními hormony. Takto časná terapie má velmi dobré výsledky co do cílového tělesného vzhledu transsexuálů. Dalším zajímavým domácím referátem bylo sdělení Ine Vanwesenbeeck z Rutgers Nisso ústavu v Utrechtu. Přednášela o posledním průzkumu sexuálního chování u dospělé nizozemské populace. Věk respondentů obou pohlaví byl mezi 19 a 59 lety, data byla získávána elektronickou cestou po internetu. Soubor 4148 respondentů byl reprezentativní podle několika kritérií. Z výsledků zaujal údaj, podle kterého sexuální dysfunkcí někdy trpělo 17 % mužů a 19 %

žen. Aktuální potřebu konzultace s odborníky o svém pohlavním životě uvedlo 6 % žen a 5 % mužů.

M. D. Waldinger z Oddělení psychiatrie a neurosexuologie z Haga Hospital Leyenburg se zabýval předčasnou ejakulací. Zdůrazňoval zejména potřebu odlišit přirozenou individuální variabilitu ejakulační latence od předčasné ejakulace v pravém smyslu slova. Opravdovou předčasnou ejakulaci trpí v populaci asi 7 % mužů. Většina z nich ejakuluje do 30 vteřin, respektive do 1 minuty po intro-misi. S touto diagnózou je třeba zacházet opatrně a zbytečně nepatologizovat muže funkční a zdravé.

Eli Coleman, emeritní prezident WAS (World Association of Sexual Health) přednášel o měnících se postojích k otázce sexuálního zdraví. Poslední definici vypracovala Světová zdravotnická organizace v roce 2002 a rozvinula tak svou deklaraci „sexuálních a reprodukčních práv“ z roku 1999. Aktuální znění je možné nalézt na webu: www.who.int/reproductive-health. Soudobý svět je ovšem velmi pluralitní. Máme na světě konzervativce různých odrůd, ale také islamisty, Vatikán a tak podobně.

J. C. deGraafová se spolupracovníky (Rutgers Nisso Grep, Utrecht) připravili pro sekci, věnovanou adolescentům, výsledky studie „Sex under 25“. Měli úctyhodný reprezentativní soubor více než 2000 mužů a stejný počet žen ve věku od 12 do 25 roků, vyšetřených dotazníky v roce 2005. Neplánované těhotenství mezi teenagery se v Nizozemí vyskytuje vzácně, index 12.5 (na 1000 dospívajících dívek) patří k nejnižším na světě. Neustále stoupá počet respondentů, kteří uvádějí, že při prvním pohlavním styku použili kondom (46 %), a/nebo orální antikoncepci (79 %). Obětí sexuálního násilí různé intenzity byla 4 % mužů a 18 % žen. Vysoký je výskyt nejrůznějších sexuálních zkušeností, zprostředkovaných internetem. Asi 10 % mužů a 5 % žen mělo nějakou internetovou sexuální zkušenost v posledním půl roce. Jde o intimní sexuální komunikaci prostřednictvím webových kamer a počítačů. Tento sex přináší specifická rizika. Mladí lidé, kteří se tak nechají svést k erotickému pózování před kamerou, mohou být

posléze vydírání a jinak manipulování hrozbou zveřejnění. Velká část mladých lidí tráví na internetu i několik hodin denně (3 a více hodin údajně 21 % mužů a 79 % žen !). Sexuální komunikace je poměrně častá a zažívá ji někdy 72 % mužů a 83 % žen, kteří chatují. Schůzky prostřednictvím internetu si domlouvá 18 % nizozemských mladých mužů a 18 % žen. Zdá se tedy, že „kybersex“ je na postupu.

R. Lippa (Fullerton, Kalifornie) hledá experimentální doklady pro svůj postulát, který praví, že vysoké sexuální vzrušení je u žen spojeno s vyšší atraktivitou objektů obou pohlaví, zatímco u mužů jde o zvýšenou atraktivitu buď heterosexuální (většinou) nebo homosexuální (menšina). Mužská erotická orientace se tedy jeví sexuálně vyhraněnější, než ženská. Tuto „mužskou“ polarizaci sexuální atraktivity vykazují u žen jen lesbičky.

A. V. Burri a spol. (Weiss Federal Institute of Technology, Zürich) referovali o zajímavých experimentech s intranazálním oxytocinem. V zajímavě uspořádaném experimentu konstatovali, že oxytocin zvyšuje sexuální vzrušivost a vede k vyšším hladinám dopaminu, noradrenalinu i prolaktinu při sexuálním vzrušení a orgasmu. Tým připravuje podobné experimenty s ženskou sexuální reaktivitou.

K. Wallen a spol. (Emory University, Atlanta) se zabývali bisexualitou. Konstatovali, že etologické poznatky nasvědčují tomu, že u každého druhu vyšších savců je vždy jen jedno pohlaví ve svých projevech více bisexuální, a tedy méně vyhraněné co do sexuální orientace. Nikdy tak nejsou charakterizována pohlaví obě. U druhu homo sapiens je to nepochybně pohlaví ženské. U křečků jsou více bisexuální samečci, u morčat samičky. U toho více „bisexuálního“ pohlaví pak lze po kastraci a terapii hormony opačného pohlaví snadněji vyvolat opačné sexuální chování (lordózu u samečků křečka, nebo kopulační aktivity u samiček morčete).

Výroční zasedání IASR mělo tradičně vysokou odbornou úroveň. Prezentovala se zde celá řada mladých ambiciózních expertů. Kromě tradičních center sexuologického výzkumu v USA je zřejmá vyšší aktivita na tomto poli také v Evropě.

Dodáno redakci: 24. 7. 2006

Doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc.